

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Росица Михаилова Кендерова

член на научно жури, назначено със заповед № РД 38-672 от 04.12.2018 г на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ на основание чл. 4 от Закона за развитие на академичния състав в Република България (обн. ДВ, бр. 38 от 21. 05.2010 г., изм. ДВ, бр. 81 от 15.10.2010 г, изм. ДВ бр. 101 от 28.12.2010) и с Решение на Факултетния Съвет на ГГФ от 20.11.2018 г с Протокл 13

във връзка със защитата на дисертацията на тема „Морфодинамика на изветрителни и склонови процеси в района на Земенския пролом“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление: 4.4. Науки за Земята (Геоморфология и палеогеография) на редовния докторант Петко Николаев Божков

1. ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТА

Представеният дисертационен труд е с автор Петко Николаев Божков, редовен докторант в Катедра Климатология, хидрология и геоморфология към Геолого-Географския Факултет на СУ. Докторантът е завършил висше образование с образователно-квалификационна степен „бакалавър“ в специалност География през 2013 г. От същата година до 2015 г. той успешно придобива магистърска степен по геоморфология в редовна форма на обучение. От 1 юли 2015 г. той е зачислен като редовен докторант, който разработва дисертационния си труд под мое ръководство. На 8 юни 2018 г. той е отчислен с право на защита със заповед на Ректора РД 20-890.

По процедурата за защитата на дисертационния труд са представени изискуемите документи, съгласно ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в СУ: дисертационен труд, автореферат, заповеди за зачисляване и отчисляване, протоколи от изпитите, копия от бакалавърската и магистърска дипломи и автобиография. Така изброените документи илюстрират, че са спазени всички изисквания на ЗРАСРБ относно легитимността на процедурата.

2. ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТУРАТА

Петко Божков е взел с отличен минимумите си по специалността и по английски език през 2016 г.

През 2017 г. (16 май) по предложение на Катедрения съвет на Катедра Климатология, хидрология и геоморфология първоначалното заглавие на дисертационния труд - „Морфодинамика на склонови и флувиални процеси в района на

Земенския пролом“ е променено с Решение на Факултетния съвет на ГГФ (Протокол №6).

През целия срок на докторантурата Петко Божков редовно е представял своите тримесечни и годишни отчети и е получавал положителни атестации.

3. ДАННИ ЗА ДОКТОРАНТСКИЯ ТРУД

Представеният дисертационен труд съдържа 167 страници, от които 155 стр е самия текст, а останалите 20 са използваната литература, вкл. статии и фондови материали. От заглавията 124 са на български и руски език и 45 на английски и френски. Работата съдържа още 52 таблици и 71 фигури.

Дисертационният труд е структуриран в 7 основни глави. Те са следните: 1. Увод (в обем от 5 стр.) в който се включват актуалността, обекта целта, задачите. 2. Методологични основи (обем от 14 страници); 3. Състояние на научните изследвания (5 стр.), 4. Морфохидрографска характеристика (в обем от 15 стр.), 5. Условия и фактори 28 страници), 6. Характеристика на изветрителните и склоновите процеси, форми и наслаги (общо 74 стр.), 7. Заключение и основни изводи (общо 5 стр). Това разпределение прави дисертационния труд добре структуриран и балансиран.

Същото се отнася и за автореферата. Той е в обем от 56 стр. (включително приложенията) и съставлява представителна извадка за съдържанието на цялото изследване.

Според рецензента дисертацията носи няколко силни страни, които показват самостоятелността и високото ниво на работата. Основните от тях са следните:

- Най-силната от всички е използваната методика на мониторинга. Алгоритъмът на прилагането и е сходен с този, който се препоръчва от Международната асоциация на геоморфолозите (IAG). Докторантът е обсъждал получените резултати на работни срещи на IAG, нещо, което личи от списъка на публикациите му. В този смисъл избраните методи не будят съмнение. Това прави получените резултати сравними с други в сходни на нашите условия.

От една страна – посочената методика в този разгънат вариант се прилага за първи път в страната, а от друга – получените данни са за 3-годишен период. За първи път в страната ни в геоморфолошко изследване е приложен мониторинг, който съчетава метеорологични и геоморфоложки наблюдения. Подобни данни за Земенския пролом (където е разположен учебен стационар към ГГФ) липсват и поради това те могат да

бъдат разглеждани като основа, която ще бъде сравнявана с бъдещи изследвания в този район.

- Прилагането на мониторинга прави възможно получаването на съвършено нови за нашата страна резултати, напр. за скоростта на протичане на делувиялния смив, крийпа и ортогравитационните сипеи и срутища.

За първи път е установена връзката между количество и интензивност на валежите и протичането на даден склонов процес, както и тези стойности при които започва протичането на даден процес. Приемам, че най-ценни са данните, получени за онези стойности, при които от нормални процесите стават катастрофални.

- Направените описания, оформянето на текста, цитираната литература и изработените приложения показват, че това е самостоятелна работа, подкрепена с данни от седиментоложки, литоминараложки и рентгенодифракционен анализи, както и използването на чука на Шмид.

Получените резултати показват уменията на автора да извършва тези анализи, да представя и да анализира и синтезира резултатите от тях. Приложенията показват и владееене на разнообразни софтуерни продукти, необходими за обобщаването, представянето и анализа на получените резултати.

- Авторът показва солидни знания за изследванията, които са провеждани в района, за проблематиката, по която е работени, за нерешените и актуалните проблеми. На основата на съществуващите достижения, изследването надгражда геоморфоложкото познание за природната среда с нови актуални и интересни резултати, свързващи процеси, форми и наслаги.

Ценни са данните за физическото изветряне, получени с чука на Шмид, както и тези за химическото изветряне, получени на основата на рентгено-дифракционния анализ. На високо ниво е направена морфохидрографската характеристика, както и анализа на съществуващата физикогеографска литература. Описани са различни топографски ситуации, характеризиращи типични ситуации от двете страни на пролома. Всичко това още веднъж потвърждава самостоятелността на работа и уменията на докторанта.

Аз нямам сериозни забележки към дисертационния труд. Мисля, че докторнтът би могъл да увеличи описанията и опробванията на различните форми (респ., резултатите от седиментоложките методи), изградени от разнообразни и често миксирани типове наслаги. Напр. да има малко повече сондажи по заравнените повърхнини, характеризиращи елувиалните наслаги, както и лабораторни резултати от крийп и делувиялни наслаги.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение поздравявам докторант Петко Николаев Божков за проявения професионализъм при реализирането на това изследване. Приемам посочените научни приноси в дисертационния труд и автореферата. Считаю, че изследването отговаря на изискванията за разработване на научна теза според ЗРАСРБ и Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в СУ. Поради това предлагам на научното жури убедено да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР“ по професионално направление: 4.4. НАУКИ ЗА ЗЕМЯТА, научна специалност Геоморфология и палеогеография на Петко Николаев Божков.

16 януари 2019 г.
София

Росица Кендерова, проф. д-р